

LATINA, LAAJEMPI OPPIMÄÄRÄ 30.9.2013

Nämä *esimerkit täydet pisteet antavasta vastauksesta* eivät sido ylioppilastutkintolautakunnan arvostelua. Lopullisesta arvostelusta päättää tutkintoaineen sensorikunta.

Tässä julkaistavan esimerkkivastauksen lisäksi lautakunta voi hyväksyä myös muita mahdollisia tapoja ilmaista asia.

Tehtävä A.

Ateenalainen Fokion eli parhaat vuotensa neljännellä vuosisadalla eKr. Vaikka hän johti usein sotajoukkoja ja piti hallussaan korkeimpia virkoja, hän tuli kuitenkin kuuluisaksi pikemmin nuhteettoman elämänsä kuin sotilaallisten urotekojensa takia. Tämän vuoksi hänelle annettiin lisänimi Hyvä. Todistuksena Fokionin rehellisyydestä on sekin, että hän pysyi aina köyhänä, vaikka olisi voinut olla hyvinkin rikas hänen haltuunsa uskottujen lukuisten kunniavirkojen ja niiden korkeiden valtaoikeuksien vuoksi, joita kansa hänelle antoi. Kerran kävi niin, että Fokion kieltäytyi ottamasta vastaan suuria rahalahjoja, joita kuningas Filippos hänelle tarjosi. Silloin lähetti-läät kehottivat häntä, että jos hän itse kykenikin helposti olemaan noita lahjoja vailla, hänen tulisi kuitenkin pitää huolta lapsistaan, joiden oli vaikea kovin köyhinä vaalia niin suurta isältä perittyä kunniaa. Näille Fokion sanoi: ”Jos he tulevat olemaan minun kaltaisiani, tämä pieni peltotilkku riittää heille hyvään elämään, mutta jos heistä on tuleva erilaisia, en halua, että heidän ylellisyyttään ruokitaan minun kustannuksellani.”

Tehtävä B.

1. Fokion joutui elämänsä loppuvaiheessa / lähes 80-vuotiaana kansalaistensa vihan kohteeksi.
2. Fokion ei pystynyt estämään sitä, että makedonialaisten sotapäällikkö Nikanor valtasi Pireuksen sataman.
3. He pitivät Fokionia kavaltajana ja haastoivat hänet oikeuteen.
4. Fokion ei kyennyt enää kävelemään, joten hänet kannettiin oikeudenkäyntipaikalle.
5. Korkean ikänsä ja aiempien urotöidensä vuoksi.
6. Useat olivat vihan ja kostonhalun vallassa, koska epäilivät häntä kavaltajaksi.
7. Hänelle langetettiin kuolemantuomio ilman mahdollisuutta mielipiteen esittämiseen.
8. Hän ei ollut yllättynyt, koska sama kohtalo oli monilla kuuluisilla ateenalaisilla.
9. Kukaan vapaasyntyinen ei suostunut hautaamaan häntä, vaan ruumis annettiin orjille haudattavaksi.
10. Vuosi kuolemantuomion jälkeen Fokionin kunnia palautettiin.

Tehtävä C.

1. a) potiretur (rivi 15); miserabantur (rivi 19); ulciscendi (rivit 19–20); usus erat (rivi 23); perpeteris (rivi 23)
b) portandus erat (rivi 17); Quod ... ferendum est (rivi 24); corpus ... humandum traditum est (rivi 27)
c) *cum historicum* -lauseet: cum ... vixisset (rivi 12); Cum ... duceretur (rivi 22); cum ... dixisset (rivi 23); *quin-lause*: quin ... potiretur (rivit 14–15); *seuraus- eli konsekutiivilauseet*: ut ... accusaretur et ... adduceretur (rivi 16); ut ... ausus sit (rivit 26–27); ut ... restitueretur (rivit 28–29).
2. a) ablatiivi; b) genetiivi; c) nominatiivi; d) datiivi; e) akkusatiivi

Tehtävä D.

- a) potest – ductus esset
- b) cum eum amisisset
- c) reus a iudicibus damnatus est

Tehtävä E.

1. morixit > mortuus (mortua) est; 2. morire > mori; 3. fiuntur > fiunt; 4. Excelsior > Excelsius;
5. Animalia > Animalibus